

ABAU 2024

CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

XEOGRAFÍA

(Cód. 35)

PREGUNTA 1. Defina 10 dos 15 termos propostos, indicando exemplos de España ou Galicia. (5 puntos, 0,5 puntos por definición)

1. Efecto invernadoiro antrópico: Situación que se da no planeta de xeito natural pero que, nas últimas décadas, acentuouse pola actividade humana. A acumulación de emisións de gases procedentes da queima de combustibles fósiles xera unha capa que, como no teito dun invernadoiro, impide saír ao espazo o calor emitido pola terra e os océanos. Este calor acumúlase e favorece o quecemento global.

2. Área Suburbana: Territorio próximo ás cidades que polas súas características constitúe unha zona de transición entre o núcleo urbano propiamente e o espazo rural adxacente.

3. Aluvión: Depósito de materiais detríticos, transportado e depositado de xeito transitorio ou permanentemente por unha corrente de auga. Habitualmente, está composto por areas, gravas, arxilas ou limos, acumulándose nas canles das correntes, nas chairas inundables e nos deltas.

4. Inversión térmica: incremento da temperatura do aire ao aumentar a altura, cando debera de diminuír segundo o gradiente adiabático normal. O aire máis cálido atópase sobre o máis frío. A nivel do solo, é resultado da irradiación nocturna con aire en calma e ceo despexado nunha situación anticiclónica invernal ou nun val.

5. Ecoturismo: É unha nova tendencia do Turismo alternativo, diferente ao Turismo tradicional. Neste enfoque privilégiasse a sustentabilidade, a preservación, a apreciación do medio natural e cultural; nesta alternativa turística preténdese manter o benestar das poboacións locais, minimizando os impactos negativos para o ambiente e a comunidade local.

6. Desagrarización: Concepto que fai referencia á perda de poboación dedicada á actividade agraria, así como á perda de importancia económica da actividade agrícola nun territorio, e o conseguinte debilitamento das institucións sociais vencelladas a esta actividade que organizan diferentes aspectos da vida social. En toda España tense producido este proceso, especialmente dende finais dos anos setenta.

7. Landa: Formación vexetal de matogueira, característica da rexión eurosiberiana e como consecuencia da degradación do bosque mixto atlántico. Está formada por matogueiras como a xesta, o toxo e o breixo, podendo acadar os tres metros de altura. É característica da España húmida, asentándose sobre solos pobres e pouco aptos para o cultivo.

8. Parroquia: Unidade administrativa de base relixiosa, que organiza o territorio a partir dos membros pertencentes a unha mesma freguesía. Esta institución apareceu en Galicia na época sueva e mantense ata a actualidade.

9. Isóbara: Liña imaxinaria que une os puntos da superficie terrestre que rexistran unha mesma presión atmosférica. Nos mapas do tempo, as isóbaras trázanse cada 4mbs. Cando o seu valor supera o da presión normal (1013mb) constitúen anticiclóns, cando se sitúa por baixo, borrascas.

10. Réxime demográfico: Etapa na evolución do movemento natural dunha poboación cunhas características determinadas en canto á natalidade, á mortalidade e ao crecemento natural ou vexetativo. Distínguense: 1) o antigo réxime demográfico, con altas taxas de natalidade e mortalidade e crecemento vexetativo escaso; 2) o réxime demográfico moderno, con taxas de natalidade e mortalidade moi baixas.

11. Macizos antigos: Montañas formadas na era terciaria polo novo levantamento dun bloque como consecuencia do movemento oroxénico alpino; son materiais paleozoicos. Estes macizos presentan cumes suaves e arredondados.

12. Franquía: Cadeas de establecementos pertencentes a empresas xuridicamente distintas ligadas por un contrato no que unha (a franquidora) lles concede a outras (as concesionarias) a licenza para explotar unha marca ou unha fórmula comercial mediante o pagamento dunha cantidade determinada, achegándolle a asistencia, a publicidade, etc.

13. Barlovento: Aba dun relevo montañoso que pola súa orientación respecto ao vento dominante queda exposto ao fluxo ascendente do aire. A aba de sotavento, polo contrario, queda exposta ao fluxo descendente.

14. Censo de poboación: É un documento no que se reconta a poboación dun país nun momento determinado, achéganos información sobre o volume de poboación dun lugar, a súa composición por sexo e por idades, estado civil, tamaño da familia, nivel de estudos, renda, etc.

15. Marisma: Terreo pantanoso, de auga salgada, situado nas proximidades da costa, case sempre á beira das desembocaduras de ríos. Un exemplo, en España, serían as marismas do Guadalquivir.

PREGUNTA 2. Desenvolva un dos dous temas seguintes

2.1. Formación e evolución xeomorfolóxica da Península Ibérica e das Illas Canarias e Baleares (da era arcaica ao glacialismo cuaternario). (5 puntos)

O relevo actual da Península é o resultado dunha historia xeolóxica de millóns de anos na que se alternaron fases oroxénicas con outras de calma, nas que predominou a erosión e a sedimentación.

1) Durante a era arcaica ou Precámbrico (4.000-600 millóns de anos) emerxeu do mar unha banda arqueada de noroeste a sueste, formada por lousas e gneis, que comprendía case toda a actual Galicia. Tamén xurdiron elevacións nalgúns puntos illados do Sistema Central e dos Montes de Toledo. Este macizo precámbrico foi arrasado posteriormente pola erosión e cuberto case na súa totalidade polos mares paleozoicos.

2) Na era primaria ou Paleozoico (600-225 millóns de anos) tivo lugar a oroxénese herciniana (ou varisca). Dos mares que cubrían a maior parte da Península xurdiron as cordilleiras hercinianas, formadas por materiais como o granito, lousa e cuarcita. Ao oeste elevouse o Macizo Hespérico, arrasado pola erosión durante a mesma era primaria e convertido en zócalo ou meseta inclinada cara ó Mediterráneo. Ó norleste apareceron os macizos de Aquitania, Catalano-Balear e do Ebro, e ó sueste, o Macizo Bético-Rifeño. Todos eles foron tamén arrasados pola erosión e durante a era primaria convertidos en zócolos.

3) A era secundaria ou Mesozoico (225-68 millóns de anos) foi un período de calma no que predominaron a erosión e a sedimentación. Continuou o aplanamento das cordilleiras hercinianas (ou variscas). A inclinación do zócolo da Meseta cara ó Mediterráneo permitiu, nos períodos de transgresión mariña, unha fonda penetración do mar, que depositou no seu bordo oriental unha cobertura non moi potente de materiais sedimentarios plásticos (calcaria, arenito, marga). Tamén se depositaron enormes espesuras de sedimentos en fosas mariñas situadas nas actuais zonas pirenaica e bética.

4) Durante a era terciaria (68-1,7 millóns de anos) produciuse a oroxénese alpina. Como resultado desta:

- Levantáronse as cordilleiras alpinas, ó pregarse os materiais depositados nas fosas pirenaica e bética entre os macizos antigos, que actuaron como topes. Xurdiron os Pireneos entre os macizos de Aquitania, Hespérico e do Ebro (que acabou afundíndose), e as cordilleiras Béticas, entre os macizos Bético-Rifeño e o Hespérico.

- Formáronse as depresións prealpinas paralelamente ás novas cordilleiras, e entre estas e o macizo antigo: a depresión do Ebro, paralela ós Pireneos, e a do Guadalquivir, paralela ás Béticas.

- A Meseta viuse afectada pola oroxénese alpina. En primeiro lugar pasou a inclinarse cara ó Atlántico, determinando a orientación cara a este océano de boa parte dos ríos peninsulares. En segundo lugar formáronse os bordos montañosos da Meseta. No seu bordo oriental pregáronse os materiais plásticos depositados polo mar na era secundaria, orixinando a parte oriental da cordilleira Cantábrica e o Sistema Ibérico. No bordo sur da Meseta, o empuxe das cordilleiras Béticas levantou Serra Morena. Por último, o zócolo da Meseta, formado por materiais paleozoicos ríxidos, experimentou fracturas e fallas. Os bloques levantados formaron o Macizo Galaico e as serras interiores da Meseta (Sistema Central e Montes de Toledo). Nesta era tamén orixinouse o conxunto de natureza volcánica das Illas Canarias.

5) **Durante a era cuaternaria** (1,7 millóns de anos ata a actualidade) producíronse o glacialismo e a formación de terrazas fluviais.

- **O glacialismo** afectou ás cordilleiras máis altas (Pireneos, cordilleira Cantábrica, Sistema Central, Sistema Ibérico e Serra Nevada), dando lugar a glaciares de circo e de val. Os glaciares de circo nas cabeceira dos vales e os glaciares de val no val dándolle a forma de “U”.

- **A época glacial caracterizouse pola formación de terrazas fluviais**, antigos chans de inundación abandonados polo posterior encaixamento fluvial. As terrazas son froito das alternancias climáticas do Cuaternario. Os sucesivos ciclos glaciais e posglaciais do Cuaternario deron lugar a terrazas graduadas. Na Península, as máis características son as formadas polo Douro, o Texo, o Guadiana, o Guadalquivir e o Ebro.

2.2. Transformacións recentes na estrutura das cidades: a) cidade difusa. b) Os cambios no centro urbano (degradación vs rehabilitación). c) Cambios de uso no solo urbano. (5 puntos)

A maior parte das cidades españolas posúen elementos de época distintas: o centro histórico, cos seus monumentos e rúas estreitas e tortuosas; os ensanches, de trazado regular; os arrabaldes, de crecemento desordenado; os desenvolvementos urbanos densos, en edificación aberta; e as novas periferias, cada vez máis dispersas e fragmentadas.

As cidades transfórmanse: crecendo cara ao exterior coa creación de novos espazos residenciais e áreas de actividade económica, e por procesos de reestruturación no seu interior.

Aparecen centros comerciais, parques empresariais ou urbanizacións que se constrúen nas aforas. Prodúcese un proceso de fragmentación do espazo urbano con pezas conectadas entre si por autovías e estradas.

a) Cidade difusa

O modelo de cidade mediterránea, compacta, foise substituíndo polo tipo de cidade difusa de modelo anglosaxón.

A cidade difusa ou dispersa esténdese horizontalmente e está separada en áreas especializadas e monofuncionais: zonas residenciais (diferenciadas por prezos e por grupos sociais), áreas comerciais, zonas de lecer, centros de ensino, universidades, barrios administrativos e de oficinas... Ademais diminúe: o contacto humano, os intercambios e a sociabilidade.

É unha tipoloxía urbana caracterizada pola mestura de usos e de funcións e pola tendencia a ocupar un territorio moi extenso. A aceleración na ocupación do espazo implicou maior mobilidade individual: as viaxes pendulares cotiás (por motivos de traballo, estudo ou lecer) aumentaron en número e distancia.

b) Os cambios no centro urbano (degradación vs rehabilitación)

A partir da segunda metade do século XX, os centros históricos de moitas cidades españolas comezaron a sufrir unha progresiva deterioración e abandono. A maior parte dos que permaneceron eran anciáns con baixos niveis de renda, polo que o centro

experimentou un proceso de envellecemento e empobrecemento. Todo isto reflectiuse nunha deterioración urbana, xa que moitas vivendas quedaron baleiras, e noutras non se realizaron as obras necesarias de mantemento e renovación.

Ao mesmo tempo, a actividade económica tamén se foi desprazando cara aos ensanches. O centro histórico só foi capaz de reter algúns centros administrativos e eclesiásticos instalados en edificios monumentais, así como os comercios tradicionais.

Ao longo das últimas décadas, as tendencias anteriores víronse, en parte, compensadas por procesos de revitalización destas zonas debido a:

- **Políticas públicas de conservación e revitalización.** As administracións públicas investiron na rehabilitación dos edificios e a mellora dos espazos públicos. Ademais, deron un novo uso a vellos monumentos, converténdooos, por exemplo, en edificios administrativos ou universitarios, e dinamizando así a vida dos centros históricos.
- **Desenvolvemento do turismo cultural.** Que potenciou a rehabilitación dos centros históricos españois, mediante a restauración de edificios e a peonalización de rúas e prazas. No interior dalgunhas cidades realizáronse importantes operacións urbanísticas, consistentes, por exemplo, en reconverter ás vellas áreas industriais en novos espazos de ocio.
- **Cambio de actitude da poboación local.** Comeza a verse como unha área de oportunidades económicas e un lugar agradable para vivir. Así, os centros dalgunhas cidades están atraendo poboación nova e de maior nivel de renda, o que contribúe a conservar os edificios residenciais.

Subsisten problemas especialmente nalgúns barrios, onde ao envellecemento da poboación e o baixo nivel de renda, se unen a marxinación social e a conformación de áreas cunha forte concentración de inmigrantes, o que dificulta a súa integración no conxunto da sociedade.

c) Cambios no uso do solo urbano

Os usos do solo son as diferentes utilizacións do espazo urbano: comercial e de negocios, residencial, industrial, de equipamento, etc.

Na cidade preindustrial (dende a súa orixe ata mediados do século XIX) o casco antigo era a parte da cidade urbanizada. Ocupaba unha pequena superficie da cidade actual, pero ten un gran valor polo legado cultural que contén. Nesta época os usos do solo eran moi diversos (multifuncionalidade).

A cidade preindustrial sufriu notables modificacións como resultado do proceso de industrialización, que tivo lugar entre mediados do século XIX e a década de 1960. O casco antigo experimentou unha progresiva terciarización e consolidouse como centro comercial e de negocios na cidade. O resultado foi o desprazamento dos usos residenciais e a deterioración dos edificios pola contaminación e o tráfico.

As cidades que nesta época implantaron industrias modernas atraeron unha numerosa poboación campesiña e estendéronse creando ensanches para os burgueses, barrios industriais e obreiros, e barrios axardinados. Produciuse unha división entre unha área residencial cara para a burguesía e as zonas industriais e os barrios marxinais

–con escasos servizos e equipamentos- para o proletariado que creceron arredor do ensanche, ao longo das estradas e camiños que partían da cidade ou xunto ás industrias e ás estacións ferroviarias.

Os barrios-xardín debidos ás ideas naturalistas. Tratábase de vivendas destinadas ás clases medias e baixas, se ben co tempo tamén as clases altas demandaron este tipo de espazos. Co posterior crecemento da cidade, estes espazos quedaron situados en zonas relativamente céntricas, o que favoreceu a súa revalorización e o seu cambio de uso por exemplo, gardarías ou clínicas privadas.

Na **década de 1960**, as principais cidades españolas iniciaron un enorme crecemento debido ao incremento natural da poboación e a inmigración e o progresivo desenvolvemento dos servizos. As cidades ampliaron a área edificada e crearon extensas periferias. Estas áreas urbanas chegaron a unirse ás veces cos municipio veciños, constituíndo aglomeracións urbanas.

Na actualidade (**época postindustrial**) algunhas zonas industriais e barrios obreiros quedaron nunha posición céntrica, o que revalorizou o solo que ocupan, dando lugar ao baleirado industrial e aparición de usos terciarios ou residenciais. Pola contra, os espazos menos accesibles e desorganizados mantéñense como espazos marxinais.

Nos últimos anos, as grandes cidades teñen un ritmo de crecemento menor, pero continúan estendéndose no espazo, debido á difusión de parte da súa poboación e da súa actividade económica cara a periferias cada vez máis afastadas. Estas periferias estrutúranse en diferentes áreas: barrios residenciais, áreas industriais e áreas de equipamento:

- **Os barrios residenciais** da periferia responden a diversas tipoloxías e presentan bastante homoxeneidade social derivada do prezo do solo e da distancia ao centro: **barrios marxinais, de vivendas de promoción oficial, polígonos de vivenda de promoción privada, barrios de quinceiro pechado, áreas de vivenda unifamiliar.**

- **As áreas industriais** localízanse xunto ás principais vías de acceso á cidade, buscando a proximidade urbana e solo abundante a prezo alcanzable. Tamén inclúen espazos industriais novos, como parques empresarias e tecnolóxicos, en áreas de gran calidade ambiental; ou polígonos de naves acaroadas destinados a empresas con menos recursos.

- **As áreas de equipamento** son froito da actual descentralización das actividades económicas cara á periferia urbana: grandes superficies comerciais, centros escolares, sanitarios e administrativos e outros servizos.

PREGUNTA 3. Análise de documento gráfico:

Atendendo á figuras 1, conteste:

a) Nomee cinco provincias do levante español coas mesmas condicións climatolóxicas que Valencia (1 punto).

Barcelona, Tarragona, Castellón, Alicante e Baleares.

b) Identifique e analice sintéticamente a información representada na figura 1 (1 punto);

Velaquí un diagrama ombrotérmico, gráfico que representa a evolución anual das temperaturas medias e das precipitacións totais por meses. No eixo da esquerda preséntanse as temperaturas medias ao longo dun ano no observatorio de Valencia. No dereito indícanse as precipitacións en mm (litros por metro cadrado) totais recibidos por mes. O gráfico axústase ao índice de Gaussen, que serve para observar cando un mes é árido (cando o valor da precipitación é menor ou igual a 2 veces o valor da temperatura, isto é, graficamente os meses nos que o histograma de precipitación está situado por debaixo da liña de temperatura media).

O gráfico, publicado pola editorial Santillana, indica tamén os valor medio anual da temperatura (17,8 °C) e o total das precipitacións anuais (454 mm), xunto coas coordenadas xeográficas (latitude e lonxitude correspondentes a latitudes medias) do observatorio, que se atopa a moi escasa altitude (11 m) sobre o nivel do mar.

Os diagramas ombrotérmicos miden adáptanse ao período de medición que a Organización Meteorolóxica Mundial considera oportuno para definir un determinado tipo de clima (30 anos).

c) Xustifique a evolución das temperaturas medias e das precipitacións (1 punto)

O climograma de Valencia amosa unha temperatura media anual de 17,8 °C, cunha temperatura mínima en xaneiro (11,5 °C) e unha máxima en agosto (24,5 °C), o que conleva unha amplitude térmica anual de 14 °C, suave e sometida á influencia marítima, dado que o Mediterráneo está á beira. As temperaturas medias máis baixas, no inverno, son superiores aos 10 °C, e as do verán están por enriba da media de 22 °C. Estamos, polo tanto, diante dun clima suave en inverno e cálido en verán.

As precipitacións totais anuais son escasas, dado que non superan os 500 mm. Estamos diante dun clima seco, no que a concentración das choivas -moitas veces torrenciais- ten lugar no outono, cun verán árido. En total, 4 dos 12 meses son áridos, e a forte evapotranspiración dos meses de verán acentúa a seca estival.

d) Defina o tipo de clima representado e describa as situacións da dinámica xeral atmosférica que poden afectar a esta zona. (1 punto).

O clima ao que corresponde o diagrama ombrotérmico de Valencia é unha tipoloxía de mediterráneo litoral, propio das áreas centro-meridionais da península ibérica.

Por mor da situación a sotavento dos ventos do Oeste de Valencia, as baixas presións atlánticas chegan con escasa forza, ben que son responsables das precipitacións invernais.

Durante a meirande parte do ano, a influencia das situacións anticiclónicas xustifica a escaseza de precipitacións, o grande número de días de sol e as temperaturas suaves. En verán, a chegada de aire africano somete a vagas de calor frecuentes a este territorio, e cara a final desta estación, o requeimamento da superficie marítima provoca unha

forte evaporación que -xunto coa presenza de aire frío en altura- produce precipitacións torrenciais asociadas a DANA's / DINA's (depresións illadas en niveis altos); estas fortes precipitacións en forma de auga ou saraiba causan ben veces colapsos de regatos, ramblas e inundacións con fortes danos materiais, mesmo humanos.

e) Delimite a área xeográfica deste clima e explique a súa influencia no medio natural. (1 punto).

O clima mediterráneo litoral (especialmente estendido por Cataluña, Levante e Baleares) está sometido a unha influencia marítima importante, con chairas litorais encaixadas a sotavento de grandes sistemas montañosos como as Cadeas Costeiro-Catalás, o Sistema Ibérico e o Sistema Bético. Por mor desta situación, cando o requeentamento da superficie mediterránea a finais de verán é máis forte, o predominio de ventos do Leste que chocan coas barreiras montañosas próximas ao litoral dá lugar a fronteas estacionarias que son responsables das precipitacións asociadas ás DINA's ou gotas frías.

A influencia deste clima no medio natural conségñase na presenza dunha vexetación xerófila adaptada á escaseza de precipitacións (aciñeirás, piñeiros, garrigas a nivel de matogueira), aspecto que tamén repercute na pouca auga encorada (dado que a meirande parte das cuncas hidrográficas, salvedade feita a do Ebro, son pequenas e acumulan pouca cantidade).

As precipitacións torrenciais teñen un efecto importante no incremento dos procesos erosivos, moitos deles actuando sobre rochas de resistencia feble, como as arxilas.

PREGUNTA 4. Análise de documento gráfico

Atendendo á figuras 2:

a) A autoestrada coñecida como Ruta da Prata percorre de sur a norte varias provincias (indicadas cun número), asocie cinco delas co seu número correspondente. (1 punto).

A autoestrada da Ruta da Prata percorre as provincias de Sevilla (1), Huelva (2), Badajoz (3), Cáceres (4), Salamanca (5), Zamora (6), León (7) e Asturias (8).

b) Identifique o tipo de documento e a información recollida, indicando tres Comunidades Autónomas onde existan tramos con autoestradas de peaxe. (1 punto)

Estamos diante un mapa temático de figuras, coa división provincial de España, que recolle unicamente o trazado das vías de alta capacidade, é dicir, as autoestradas libres de peaxe (en azul) e os treitos con autoestradas de pago (en vermello). Estas últimas están indicadas polo código de letra e número que as identifica. Os puntos grises son as capitais das provincias. A fonte é o xornal A Información e o mapa é de elaboración propia.

Observando onde hai quilómetros de autoestradas de pago, podemos **concluir que Galicia, Madrid, País Vasco e Navarra son as que presentan unha maior porcentaxe deste tipo de vía, pero tamén as hai en Andalucía, Murcia, Comunidade Valencia, Cataluña, Aragón, Castela- León e Castela- A Mancha**

- c) **Explique os factores que condicionaron o trazado da rede de vías de alta capacidade do transporte por estrada en España, a súa evolución no tempo e o papel dos fondos europeos na súa construción. (1,5 puntos).**

O transporte cumpre a función de **conectar as áreas de produción coas de consumo**. Nun mundo globalizado como actual, o sector do transporte e loxística é clave. Ademais o transporte **contribúe ao desenvolvemento económico dun territorio** e a súa especialización contribuíndo á articulación do mercado nacional. **Unha boa rede de transporte é aquela que é densa, accesible, ben conectada e intermodal**. Estas características son perceptibles nas áreas de maior desenvolvemento económico ou nas que hai unha maior densidade de núcleos de poboación, razón pola que a rede de transporte **deixa entrever os desequilibrios territoriais existentes**.

En España, as **décadas finais do século XX** foron dun enorme esforzo construtivo en vías de alta capacidade. Houbo unha **aposta polo transporte por estrada** en detrimento da modernización dos trazados existentes do ferrocarril de forma que o transporte de mercadorías e pasaxeiros por estrada aumentou considerablemente. Son os anos nos que se foi consolidando **o trazado radial das autovías españolas con centro en Madrid**. Esta disposición radial responde a unha tradición que vén do século XIX na construción centralista do Estado liberal. Nas dúas décadas do s. XXI o número de quilómetros de vías de alta capacidade seguiu aumentando **completando un debuxo en malla (a autoestrada da ruta da Prata, o corredor do Ebro ou o corredor do Cantábrico)** que busca corrixir á primitiva disposición radial que tantos problemas de conxestión xerou en Madrid e gañar en conectividade. Por outra banda, a entrada na UE significou a **necesidade de conectar os nosos trazados coa rede transeuropea de transporte** de forma que tomou impulso a **conexión transversal de Lisboa e Porto con Francia** ou o propio **corredor do Mediterráneo**. **A maioría dos quilómetros** da rede de autoestradas e autovías **é competencia do Estado**, se ben, na última década, os quilómetros construídos polas CCAA e Deputacións experimentaron un significativo crecemento. Naqueles treitos onde hai a posibilidade dunha comunicación por unha vía convencional, o **Estado autoriza a explotación dunha autoestrada de peaxe**. Na actualidade estas representan unha quinta parte do total dos quilómetros de autoestradas construídas en España. É o caso de Galicia onde a AP-9 segue ser unha autoestrada de peaxe, a pesar de vertebrar os principais núcleos urbanos de Galicia.

A entrada na UE implicou a **chegada dos fondos de desenvolvemento rexional (FEDER)** e os fondos de cohesión que financiaron a construción das autovías e a súa conectividade. Ademais a política europea de transporte aposta polo **impulso da sustentabilidade e a intermodalidade** para evitar as rupturas de carga e reducir os tempos de mobilidade e entrega das mercadorías e as persoas

d) Indique as características deste tipo de transporte e as súas consecuencias (1,5 puntos).

O sector do transporte terrestre por estrada en España **segue a dominar fronte ao ferrocarril pola súa flexibilidade, ideal en treitos curtos, e polo servizo de porta a porta.** Foi potenciado nos anos 90 coa mellora dos firmes e a construción das autovías, auspiciado pola chegada dos fondos europeos, o que se traduciu nun crecemento das empresas relacionadas co transporte de mercadorías e pasaxeiros. Estamos a falar **dun sector moi atomizado a nivel empresarial**, especialmente no que atinxe no transporte de mercadorías onde abunda o autónomo que ofrece o seu camión e debe competir cos grandes operadores. Nos últimos anos, o aumento do comercio on line favoreceu o desenvolvemento do sector do transporte e a loxística, pero á vez, **as esixencias medioambientais e de sustentabilidade da UE**, así como a **suba do prezo dos carburantes**, están obrigando a este sector a un **esforzo de adaptación** ás novas condicións (**camións eléctricos, a intermodalidade camión- tren**).

O mapa presenta unha **maior densidade de vías de alta capacidade** naquelas **comunidades autónomas que presentan un PIB per capita máis alto (Cataluña, Madrid)** ou que se benefician por ser lugar de paso das redes transeuropeas de comunicación entre Portugal e Francia (Castela- León) ou da radial entre Madrid e a costa. Podemos destacar tamén o caso do **corredor do Mediterráneo** que vertebra aos núcleos urbanos da costa mediterránea e conecta Andalucía con Francia. Ao ser unha **área moi dinámica** economicamente e **moi poboada** esa vía rexistra unha alta densidade de tráfico e convértese nunha infraestrutura de vital importancia. Un caso moi semellante é **o corredor do Ebro** que serve para conectar a área do País Vasco, Navarra e La Rioja coa área mediterránea e que converte **a Zaragoza nun nodo estratéxico a nivel loxístico** para a distribución do tráfico de mercadorías e pasaxeiros no cadrante nordeste peninsular.

Pola contra si que é observable un **menor número de quilómetros construído na submeseta sur onde a densidade de poboación e o dinamismo demográfico e urbano é menor.**

En conclusión, a maior presenza de vías de alta capacidade nas áreas máis dinámicas e poboadas do país débese a que os custes das infraestruturas amortízanse nun breve tempo e son rendibles polo **que reflicten os desequilibrios territoriais**. Un caso paradigmático do que estamos a dicir é o caso galego onde as infraestruturas de transporte de alta capacidade chegaron cun notable retraso respecto das zonas máis activas do país